

gegaan. Aan beide zijden ziet men drie kleinere vakken, waarvan de twee onderste reliefs bevatten en wel: twee engelen, die wierookvaten dragen en twee koeien. Ook deze koeien zijn terug te brengen tot de Mazdaïstische zonneleer en moeten als gelukssymbolen beschouwd worden. Het zeer hooge aanzien, waarin de koe zoowel in Iran als in Indië stond, maakte, dat de Mazdaïsten in haar de overbrengster zagen van de wonderlijke, schoonheid en geluk in zich besluitende substantie, Hvarenah, die, behalve in de zon en de andere hemellichamen, o.a. ook in het kruid des velds aanwezig was en dus door de koe aan de menschheid werd overgebracht. Natuurlijk moet men in dit verband ook denken aan de Heilige koe van de Egyptische godin, Isis.

Het middelste gevelveld wordt doorbroken door drie ronde openingen, twee zeer kunstige vensters, wier versieringen worden herhaald in een schijnvenster in het tympanon aangebracht en een roosvenster, waarvan de roos echter niet meer aanwezig is en vervangen door een leelijk raam. Om de roos zijn vier hoeken uitgespaard, waarin de symbolen der Evangelisten, zooals we op vele kerken der XIIde en XIIIde eeuw aantreffen .

Zeer fraai is het bloemenornament op de lijsten en de architraaf der middelste deur, dat eenigszins herinnert aan dat van San Salvatore, doch uit het einde der elfde eeuw dagteekent. (Afb. 6). Het is dus romaansch en niet romeensch. Aan beide zijden wordt dit lofwerk geflankeerd door vier „verdiepingen” van op zuiltjes steunende boogjes, dus opnieuw het Iraansche blinde-bogen-motief, onderbroken door bas-reliefs met symbolische dieren: o.a. pauwen (onsterfelijkheid) en herten (ook voorkomend in het Mazdaïstisch landschap). Naast deze dubbele decoratie zijn aan beide zijden vijf grootere bas-reliefs boven elkander aangebracht, waarvan zoowel links als rechts de beteekenis der beide bovenste volkomen duidelijk is. Zij stellen zeer realistisch, hoewel met middeleeuwsche primitiviteit, voor: links, het lot van den rechtvaardige en dat van den zondaar na den dood; rechts, Christus wast de voeten van Petrus en Christus doet de wateren van het meer van Tiberias bedaren. Men ziet aan deze reliefs dat zij niet voor de plaats, waar zij zich nu bevinden, bestemd waren, daar sommige te groot, andere te klein zijn. De zes daarop volgende lagere reliefs zijn van veel grover maaksel en hun beteekenis valt geheel buiten den cyclus der bijbelsche voorstellingen. (Afb. 7). Men ziet o.a. een vos, die zich dood houdt en door twee vogels gepikt wordt, een grifioen door een leeuw vervolgd, een houthakker, die een leeuw vangt in een gespleten boomstam, zooals in het epos van Reynaert de Vos de beer wordt verschalkt, enz. Moeten wij hier met Gregorovius veronderstellen, dat wij te doen hebben met voorstellingen uit den roman „Van den Vos Reynaerde”, welke roman in de XIIde eeuw ook in Umbrië zeer populair was? Of zijn het veeleer illustraties van in dien tijd algemeen bekende fabels en hebben ze